

NEWSLETTER 5/2020

MAZURY	2
MIASTECZKA CITTASLOW	5
RESZEL - CZŁONEK CITTASLOW	7

MAZURY

fot. Mateusz Klimek

Mazury nazywane bywają Krainą Tysiąca Jezior. W rzeczywistości jezior i innych zbiorników wodnych jest na tym obszarze kilka tysięcy, w tym około trzy tysiące takich, których powierzchnia przekracza jeden hektar. Jeziora te tworzą iście pajęczą sieć łączą się ze sobą poprzez rzeki lub kanały. Często się zdarza, że sąsiadujące ze sobą akweny są przedzielone jedynie wąskimi przesmykami. Większość jezior Warmii i Mazur jest pochodzenia polodowcowego.

Wielkie Jeziora Mazurskie to jeden z najatrakcyjniejszych krajobrazowo i turystycznie regionów Polski. To tu właśnie natura ukazuje nam swe bogactwo w pełnej krasie, a czysta woda i powietrze zachęcają do spędzenia każdej wolnej chwili pośród przyrody. Jest to zarazem największy w Polsce zespół akwenów śródlądowych połączonych licznymi kanałami i rzekami, które tworzą niepowtarzalnej urody szlak wodny rozciągający się od Węgorzewa na północy, po Pisz i Ruciane-Nida na południu. Tak rozległego ciągu jezior, umożliwiającego uprawianie wszystkich rodzajów turystyki wodnej, a równocześnie tak urozmaiconego, nie ma w żadnym z państw Europy. Jest to obszar wyjątkowy zarówno w skali całego kraju, jak i naszego kontynentu – niezwykle bogaty pod

względem przyrodniczym, pełen historycznych zabytków oraz uwielbiany przez miłośników sportów wodnych, wędkarstwa i letników. Wielkie Jeziora Mazurskie słyną z niezliczonych siedlisk rzadkich ptaków m.in. takich jak kormoran, perkoz dwuczuby, łyska, czapla, łabędź niemy, bocian czarny, kania czarna, orzeł przedni i bielik. Wędrowcy spotykają na swojej drodze wydrę, bobra, żółwia błotnego, łosia oraz wiele gatunków nietoperzy i kolorowych ważek. Szczególną atrakcją na przełomie września i października są rykowiska jeleni. Ważną rolę w gospodarce regionu odgrywa rybołówstwo, przede wszystkim jednak turystyka i sporty wodne. Głównymi ośrodkami są: Giżycko, Mikołajki, Pisz oraz Węgorzewo. Znajduje się tu szereg rezerwatów przyrody jak np. największy i najstarszy w regionie: Mazurski Park Krajobrazowy.

Główny szlak Wielkich Jezior Mazurskich zaczyna się na jeziorze Brzozolasek w pobliżu miasta Pisz, natomiast kończy się na kanale w Węgorzewie. Długość szlaku w linii prostej wynosi 111 km. Ze względu na dużą ilość jezior, na których panuje olbrzymi ruch jest to szlak trudny, raczej dla zaawansowanych, natomiast właściwie nieuciążliwy. Na brzegach jest duża ilość dobrych miejsc biwakowych. Ponadto w ostatnich latach powstała sieć ekomarin, które bardzo ułatwiają żeglowanie. Na odcinku Mikołajki – Ruciane Nida, pomiędzy jeziorami Bełdany i Guzianka wybudowano śluzę komorową Guziankę. Pokonuje ona różnicę poziomu wód tych jezior 2 m. Druga podobna śluza występuje na szlaku Mikołajki – Pisz i znajduje się w miejscowości Karwik, pokonuje ona różnicę poziomu wód 1 m.

Na zachodzie województwa znajdują się Mazury Zachodnie. Tam występuje też dużo jezior, między innymi Jeziorak. Jest on jeziorem rynnowym, najdłuższym zbiornikiem naturalnym w Polsce (27 km); szóste co do wielkości w kraju. Stanowi część szlaku Kanału Elbląskiego. Jeziorak ma bogatą linię brzegową, otoczony jest pięknymi lasami. Porastające brzeg akwenu lasy wraz z okolicznymi jeziorami tworzą Park Krajobrazowy Pojezierza Iławskiego. Na jeziorze znajduje się aż 16 wysp. Na Wielkiej Żuławie – największej wyspie śródlądowej w Europie, znajdują się pozostałości wczesnośredniowiecznego grodu. Na wyspę można dostać się promem. Jeziorak to raj dla miłośników sportów wodnych takich jak żeglarstwo, windsurfing, kitesurfing czy kajakarstwo oraz sprzyjające miejsce dla fanów nurkowania. To także wymarzone miejsce dla wędkarzy, gdyż w wodach Jezioraka żyją sumy,

sandacze, szczupaki, węgorze, liny, karasie, karpie i okonie. Jezioro jest terenem polowań bielika i rybołowa. Nad jego brzegami bytują czaple, kormorany i żurawie. Na zachodnim brzegu Jezioraka, w odległości 20 kilometrów od Iławy, na wysokim brzegu, leży słynąca ze swych turystycznych atrakcji wieś Siemiany. Otoczona jest gęstymi lasami i sycona powietrzem, jakie wiatr przynosi tu z rozległego Jezioraka. Siemiany i wiele innych wsi porozrzucanych na brzegach Jezioraka posiadają swoisty mikroklimat, który pomaga w leczeniu chorób układu oddechowego. Na brzegach Jezioraka rozrosła się infrastruktura turystyczna: jest tu wiele pól namiotowych, biwakowisk, przystani jachtowych, punktów małej gastronomii, hoteli i gospodarstw agroturystycznych. Po jeziorze pływa jedyna w Polsce jednostka asenizacyjna – tzw. statek-śmieciarka, przystosowana do odbioru nieczystości bezpośrednio z jachtów i łodzi motorowych. Nad Jeziorakiem znajdują się dwie ekomariny w Iławie i Siemianach.

Mazury zapraszają!

www.mazury.travel

MIASTECZKA CITTASLOW

arch. Urząd Gminy w Reszlu

Jest na świecie wiele pięknych, tętniących turystycznym życiem miejsc. Jest jednak też wiele miejsc, gdzie turystów nie ma tak wielu. W dzisiejszym wielkim świecie jesteśmy zajęci i niespokojni, gonimy czas, aby – jak nam się wydaje – zaspokoić najważniejsze potrzeby. Są jednak miejsca, gdzie życie jakby jest spokojniejsze, gdzie więcej jest czasu na refleksje. To małe miasta położone najczęściej z dala od głównych dróg, z dala od wielkiego przemysłu, a czasem i od przesytu nowoczesności.

Dziś gdy naszym światem rządzi pieniądz, gdy praca zajmuje nam coraz więcej czasu, często chcemy uciec do oazy ciszy i spokoju, gdzie życie toczy się wolniej. Ma to wyraz w różnych naszych postępowaniach: pracując w dużych miastach chcemy mieszkać poza nimi, pracując w dni robocze, weekendy chcemy spędzać na łonie przyrody, pracując w hałasie, pragniemy ciszy. W natłoku zajęć odżywiamy się różnie, ale od czasu do czasu mamy ochotę zjeść coś dobrego, naturalnego i wtedy coraz częściej sięgamy do przepisów naszych babć lub szukamy lokali gastronomicznych serwujących takie potrawy.

Warmia i Mazury to region pełen uroku, czaru i osobliwości, a przede wszystkim kraina pięknej przyrody. Znaczne wzniesienia, pola usiane setkami głazów, lasy oraz liczne jeziora, rzeki, strumienie i kanały które łącząc się, tworzą interesującą sieć wodną, stanowią zasadniczy element krajobrazu. Wśród polodowcowych pagórków, mrocznych zagajników i kompleksów leśnych zadomowiły się wsie, oddalone od siebie często o wiele kilometrów, ale też pełne uroku małe miasteczka oferujące spokój i refleksje.

I tu nasza oferta łączy dwa w jednym. Proponujemy Państwu wypoczynek wśród przyrody w małych miasteczkach, gdzie jeszcze spotkać można stare rzemiosło, wyroby oparte na regionalnych produktach, żywność regionalną, ale też dobrej klasy bazę noclegową. Spędzając w nich czas, przypomnicie sobie Państwo dawne lata, dawne zwyczaje, przypomnicie naturalny smak domowych potraw, odetchniecie świeżym powietrzem.

W 1998 roku zrodził się ruch „Slow food”. A z kolei w roku 1998 podczas spotkania tej organizacji z burmistrzami włoskich miast Bra(Cuneo), Greve in Chianti (Florencja), Orvieto (Terni) i Positano (Salerno) podjęto decyzję o utworzeniu międzynarodowej sieci miast Slow Cities. Bardzo szybko ruch rozrósł się do kilkudziesięciu miast z terenu całych Włoch oraz zagranicy.

Do światowej sieci Cittaslow należy obecnie 18 miast z Warmii i Mazur: Reszel, Bisztynek, Biskupiec, Lidzbark Warmiński, Nowe Miasto Lubawskie, Olsztynek, Ryn, Lubawa, Gołdap, Dobre Miasto, Barczewo, Pasym, Górowo Iławeckie, Nidzica, Bartoszyce, Lidzbark, Działdowo oraz Orneta. W Polsce sieć liczy 23 miejscowości i jest drugą największą po włoskiej reprezentacją ruchu. Po spotkaniu w szwedzkim Falköping międzynarodowa zrzeszenie miast „dobrej jakości życia” rozrosła się do 207 członków z 30 krajów świata.

Cittaslow to sieć dobrego życia.

Warto zawitać do miasteczek spod znaku ślimaka.

www.cittaslowpolska.pl

RESZEL - CZŁONEK CITTASLOW

arch. Urząd Gminy w Reszlu

Reszel jest miastem, które jako pierwsze w Polsce przystąpiło do sieci miast dobrego życia Cittaslow. Niewielkie klimatyczne miasteczko o zabudowie przypominającej zabudowę miasteczek włoskich sprzyja odpoczynkowi i oderwaniu się od codzienności. Średniowieczny układ ulic i atrakcyjne zabytki zapewniają specyficzną atmosferę i powiew historii turystom, polskim i zagranicznym, którzy, szczególnie w sezonie letnim licznie odwiedzają Reszel.

Ciągle rozwijająca się infrastruktura miejska daje możliwość atrakcyjnego spędzania czasu. W 2019 roku zakończono, wynikającą z ponadlokalnego programu rewitalizację, która wpłynęła znacząco na jakość odpoczynku w tym mieście. Na szczególną uwagę zasługuje zrewitalizowany Park Miejski, który jest miejscem wyciszenia i obcowania z naturą. Znajdują się w nim aleje spacerowe, oczko wodne i amfiteatr. W ramach projektu zostało utworzone Miejsce Edukacyjno – Kulturalno - Wypoczynkowe przy ul. Słowiańskiej, w którym dzieci i dorośli mogą w aktywny sposób spędzić czas. Nie brakuje też miejsc, w których można zadbać o kondycję fizyczną i uprawiać sport.

Reszel ma bardzo bogatą historię. Już w 1241 roku na miejscu dawnej osady Prusów Krzyżacy wzniesli drewniany zameczek, który podczas kolejnych powstań pruskich był niszczone i odbudowywany. Od 1254 roku należał do biskupów warmińskich. Obok niego lokowano miasto, które w 1337 roku otrzymało prawa miejskie chełmińskie. W drugiej połowie XIV wieku w miejscu drewnianego zameczku wybudowano murowany zamek, w którym miało siedzibę komornictwo dóbr biskupich. Od roku 1466 Reszel był w inkorporowanych do Polski Prusach Królewskich. Był kwitnącym ośrodkiem rzemiosła w tym złotnictwa, kowalstwa i stolarstwa artystycznego. Do rozbiorów Reszel znajdował się na autonomicznym obszarze podległym biskupom warmińskim. Liczył 3000 mieszkańców i był jednym z trzech największych miast Warmii. W roku 1772 znalazł się pod zaborem pruskim. W 1806 roku miasto w znacznej części zostało zniszczone przez pożar. Leżące na uboczu głównych szlaków komunikacyjnych i pozbawione kolei (połączenie kolejowe uzyskało w 1908 roku) zaczęło podupadać. W roku 1939 Reszel liczył 5100 mieszkańców. W wyniku działań wojennych zniszczeniu uległo 30% miasta. Do 1945 roku należał do Prus Wschodnich. Po wojnie został odbudowany. Z miastem związana jest legenda o jednym z ostatnich, a może ostatnim spaleniu na stosie. Ofiarą była Barbara Zdunk oskarżona o wielokrotne podpalanie miasta. Wyrokiem pruskiego sądu w Reszlu z 22 czerwca 1808 roku, mimo rozpatrywania sprawy przez Izbę Sprawiedliwości w Królewcu, Ministerstwo Sprawiedliwości w Berlinie i w końcu króla pruskiego, Barbarę Zdunk spalono na stosie 21 sierpnia 1811 roku, na tzw. wzgórzu szubienicznym przy drodze prowadzącej do Korsz.

Zabytki miasta:

Ratusz klasycystyczny wzniesiony w latach 1815-1816 na starych fundamentach spalonego w 1806 roku gotyckiego ratusza. Pierwotnie kondygnację przyziemia stanowiła otwarta hala targowa. Ratusz stanowi siedzibę władz miejskich. Znajdują się w nim Urząd Gminy i Urząd Stanu Cywilnego.

Mury miejskie wzniesione w latach 1360-1370 zachowały się fragmentarycznie we wschodniej i północnej stronie miasta. W ich części zachodniej zachowała się obronna baszta.

Zamek biskupi wzniesiony na miejscu dawnej strażnicy drewnianej. Gotycki, murowany z czerwonej cegły, założony na rzucie kwadratu. Jego budowę rozpoczął biskup Jan z Miśni w latach 1350-1355, a zakończył Henryk Sorbom. Zamek połączony był z miejskim systemem murów obronnych.

Kościół farny pod wezwaniem św. Piotra i Pawła wzniesiony w drugiej połowie XIV wieku. Wielokrotnie niszczone i odbudowywany. Wystrój kościoła empiryczno-klasycystyczny pochodzi z połowy XIX wieku. Ołtarz główny, ufundowany przez biskupa warmińskiego Józefa Hohenzollerna. Umieszczone w nim obrazy przedstawiające św. Piotra i Pawła oraz św. Katarzynę namalował w 1821 roku Antoni Blank.

Studnia średniowieczna stanowiła element systemu wodociągowego doprowadzającego wodę na teren Starego Miasta. Reszel, jako jedno z nielicznych miast posiadał system wodociągowy już w XIV wieku. Woda rozprowadzana była za pomocą dębowych rur. System ten funkcjonował do ok. 1400 roku.

Spichlerze zbudowane na przełomie XVIII i XIX wieku. Budynki o konstrukcji ryglowej, wypełnionej tynkowaną cegłą.

Most gotycki nad Sajną, jeden z dwóch, położony w północno-wschodniej części miasta. Zbudowany w drugiej połowie XIV wieku, murowany z cegły o układzie polskim i blokowym, w formie jednolitej zapory, wielokrotnie wzmacniany i przebudowywany. W półkolistych arkadach znajdowało się więzienie.

Kolegium jezuickie powstało w 1632 roku na miejscu klasztoru augustianów. Po kasacie zakonu w 1773 roku mieściła się tu średnia szkoła państwowa. Jednym ze sponsorów kolegium był król Polski Jan Kazimierz.

Kościół pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela późnobarokowy, wzniesiony w latach 1799-1800 na miejscu gotyckiego, jednonawowy, prostokątny, murowany.

Stara plebania rezydencja prezbiterów warmińskich, zbudowana prawdopodobnie w 1444 roku, jest najstarszym budynkiem mieszkalnym w

mieście. Gościem plebanii bywał "książę poetów" biskup Ignacy Krasicki , brat ówczesnego proboszcza Marcina Krasickiego.

Na terenie Gminy Reszel znajdują się liczne lasy oraz jeziora, pola namiotowe oraz gospodarstwa agroturystyczne. Wiele podmiotów gospodarczych posiada certyfikat Dziedzictwa Kulinarne, co doskonale wpisuje się w ideę Cittaslow, bo przecież mowa tu o gościnnych miastach, które rozwijają się w sposób harmonijny ze szczególnym naciskiem na poprawę warunków życia ich mieszkańców.

Zapraszamy na Warmię, do Reszla!

www.reszel.pl